

A kötelező járadék lehetséges modelljei

Dr. Banyár József

A szabályozás által definiált járadék modellre szükség van!

Nem hagyatkozhatunk a magyar magán-életjáradék piacra, mert gyakorlatilag nincs ilyen!

A helyzet rosszabb ennél: szinte sehol a világon nincs hatékony életjáradék piac!

A szabad „dekumuláció” ellentétes a kötelező „akkumulációval” → ez bizonytalan kimenetelű, szabályozási spirált eredményezhet

Ki legyen a járadékszolgáltató?

Logikusnak tűnik: a pénztár!

De: nincs szavatoló tőkéje → nem nyújthat garantált járadékot, ami minimális szinten fontos → lehetőségek:

- csökkentik a járadék-ingadozás lehetőségét: pool
- nem nyújt életjáradékot, csak biztos járadékot – a járadékot kettévágják
- más intézmény nyújt járadékot, és/vagy a pénztárakat alakítják át más intézménnyé

Csökkentik a járadék-ingadozás lehetőségét: pool

A központi pool modellje (Németh György)

Verseny csak a befektetési hozamokban →
(többlet)hozam alapú indexálás
(indexálásról még később!)

A járadékot kettévágják

Egy biztos járadékra és egy halasztott életjáradékra
(=lényegében: elől garanciaidős járadék)

A pénztár nem nyújt életjáradékot, csak a járadék első
részét, a biztos járadékot

Előnye: eleget tesz az ügyfelek „naiv” elvárásainak, a
járadék (nagy része) örökölhető

A halasztott életjáradékot (már nyugdíjba vonuláskor
meg kell kötni!) átadják, vagy
egy központi szolgáltatónak
vagy egy erős piaci szereplőnek → **OECD modell!**

Ki legyen ez a központi szolgáltató?

Egy külön intézmény → **a pénztári járadék modellje**

A TB maga. Ehhez célszerű az egész
nyugdíjrendszert megváltoztatni, s a két pillért nem
párhuzamosan, hanem egymás után működtetni →
az alternatív TB modell

A pénztárakat átalakítják más intézménnyé – szervezeti reform

A pénztárnak nem azért nincs tőkéje, mert a törvény így rendelkezik, hanem mert nincs (gazdasági értelemben vett) tulajdonosa → a törvény logikus, ezt az intézményt nem lehet „feltőkésíteni”

Ha az a másik intézmény nyújthat életjáradékot, akkor egy (magán, és semmiképpen sem egyesületi!) életbiztosító lehet! → kizárólag tényleges tulajdonosokkal rendelkező for-profit cég!

Eddig versengő szolgáltatókat feltételeztem – kellene?

Még nincsenek járadékszolgáltatók, szabad a pálya!
Ne inkább egy központi szolgáltatót hozzunk létre?
(Központi szolgáltató modellje)

Kérdés: miben legyen verseny? Lényegében a hozamban, ami viszont az indexálásban jelentkezik. Tehát a verseny kérdése lényegében az indexálás kérdése.

Lehetséges indexálási modellek

- ❖ Nincs indexálás („level” járadék), vagy rögzített mértékben nő – verseny a díjban van – magyar viszonyok között kizárom!
- ❖ BEK járadék – csak nagy járadékoknál működik, ezért kizárom!
- ❖ Többlethozam-visszatérítésen (és esetleg mortalitási eredményen) alapuló indexálás – verseny a befektetésben!
- ❖ Inflációs indexálás – kötelező inflációval indexált kötvényekbe történő befektetéssel – nincs verseny!

→ inflációs indexálásnál nem célszerű versengő szolgáltatókat működtetni → központi szolgáltató modellje

→ a központi szolgáltató ne próbáljon meg tőkepiacra befektetni → inflációs indexálás

→ versengő szolgáltatók → versenyezzenek a befektetésben → többlethozam alapú indexálás (magyar viszonyok között!) → **biztosítói életjáradék modell**

Egyszerre többfajta indexálás egy szolgáltatónál, egy piacon: nem célszerű az autoszelekció elkerülése miatt!

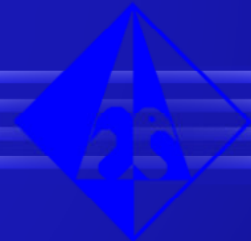

Egyebek

A biztosítói járadék modellnél célszerű egy kockázati kiegyenlítés a tartam elején

A biztos járadékot természetesen profitorientált szolgáltató is nyújthatja

A járadék-fajták adottak mindegyik modellnél – esetleg még a kétszemélyes változatok – de akkor célszerű szegmentálni a veszélyközösséget az autoszelekció elkerülése céljából

Köszönöm a
figyelmet!